

'Vreemde' academicus buiten spel

door PIETER KLEIN BEERNINK

UTRECHT — Een doctorandus economie die dagenlang op bed ligt, een gediplomeerde arts die de tijd stuk slaat met tafelfootbal en een meester in de rechten die de passerende auto's telt. Menig vluchteling krijgt niet de kans zijn talent te benutten. Het bedrijfsleven schreeuwt echter om hoger opgeleid personeel. Werkgevers verwachten over drie jaar 200.000 on vervulbare vacatures voor hoger opgeleiden.

„Het is verspilling van kapitaal”, zegt Wies Kalsbeek van de stichting voor vluchteling-studenten UAF. „Elders is al in de opleiding van vluchtelingen geïnvesteerd. Dat krijgen we op een presenteerblaadje en we doen er nauwelijks iets mee.”

Vluchtelingen zijn het stadium van asielzoeker voorbij. Met hun volledige verblijfsvergunning komen ze onder meer in aanmerking voor een uitkering van de sociale dienst, ziekenfonds en huursubsidie. Ze zullen hier hun hele leven blijven, zonder dat ze een halfvoltooide opleiding kunnen afmaken of dat ze hun elders genoten opleiding kunnen opwaarderen tot Nederlandse standaarden.

„Neem de medici”, illustreert Kalsbeek. „We komen toch artsen tekort? Met twee jaar co-schappen lopen kunnen vele vluchtelingen een papiertje halen dat geldig is in Nederland. Toch mogen ze hier niet studeren, terwijl ze ook niet terug hoeven naar hun land van herkomst. Ze zitten thuis op de bank met bijstand.”

Buitenlandse artsen zijn in ziekenhuizen juist zeer gewild. Zij zijn de enigen die het groeiend

aantal allochtone patiënten goed kunnen helpen. Nederlandse artsen kunnen zich maar moeilijk verstaanbaar maken en begrijpen de klachten minder goed. Bovendien hebben ze geen weet van de gebruiken en gewoonten van hun patiënten, wat kan leiden tot pijnlijke misverstanden en emotionele uitbarstingen.

Het beschikbare talent blijft echter kansloos uit geldgebrek.

Vluchtelingstudenten, gemiddeld zeven jaar ouder dan Nederlandse studenten, zijn meestal te oud om in aanmerking te komen voor een studiebeurs of lening. Voor nieuwkomers ouder dan 30 jaar bestaat daarom een speciale tegemoetkoming, om collegegeld, boeken en reiskosten van te betalen. Voor hun levensonderhoud zijn deze studenten aangewezen op een uitkering.

Want werken naast de studie

ONTHULLEND ONDERZOEK IRAANSE VLUCHTELING

zit er voor de meeste vluchtelingen niet in: zij hebben al hun tijd nodig om de gang van zaken in Nederland onder de knie te krijgen, afgezien nog van de taal. Boeken en werkstukken kosten hun daarvoor veel meer tijd dan Nederlandse studenten, die er overigens naast hun co-schappen ook geen baan op na kunnen houden. Een uitkering is voor bijna afgestudeerde buitenlanders de enige mogelijkheid.

Gemeenten blijven echter regelmatig bij een starre uitvoering van de Algemene Bijstandswet, zo blijkt uit onderzoek van Sander Terphuis voor de wetenschapswinkel van de Universiteit Utrecht: de wet laat een voltijdstudie aan een hbo-opleiding of universiteit met behoud van een uitkering immers niet toe. Dezelfde wet biedt gemeenten ook de mogelijkheid

van dit verbod af te wijken.

„Deze beleidsvrijheid wordt echter zeer verschillend geïnterpreteerd en uitgevoerd”, luidt Terphuis' conclusie in het onderzoeksverslag *Student of schoonmaker*. „Dit leidt ertoe dat de ene vluchteling-student wel een uitkering ontvangt en de ander, die dezelfde studie volgt in een andere gemeente, geen uitkering krijgt. Dit is een ernstige vorm van rechtsongelijkheid.”

Van alle vluchtelingen zit 70 procent na drie jaar statusverlening nog in de bijstand, wat de integratie niet bepaald bevordert. Gemeenten die studies toestaan blijken zo de uitstroom uit de bijstand enorm te stimuleren: 80 procent van de afgestudeerden vindt binnen een jaar een niet-gesubsidieerde baan, passend bij hun opleiding en hun talenten.

De auteur van *Student of schoonmaker*, is een voorbeeld van het buitenlands talent in Nederland. Sander Terphuis ziet sinds zijn geboorte slechts voor 5 procent; hij vertegenwoordigde Iran tijdens de wereldkampioen-

• RECHTENSTUDENT

Vierdejaarsstudent en voormalig worstelaar Sander Terphuis met zijn zojuist verschenen rapport 'Student of Schoonmaker'.

FOTO: THEO TERWIEL

schappen voor gehandicapten van 1990 in Assen. Hij dook hier onder. Op de hielen gezeten door de Iraanse veiligheidsdienst nam hij zijn Nederlandse naam aan. Inmiddels studeert hij al drie jaar rechten in Utrecht met een studietoelage van de stichting UAF, dat het vooral moet hebben van particuliere giften.

Zijn oproep aan de minister van Sociale Zaken is de stichting op het lijf geschreven: „Verruim de mogelijkheid voor vluchtelingen om met behoud van uitkering te studeren. Dat voorkomt onderbenutting van talent in Nederland, het beantwoordt aan het tekort op de arbeidsmarkt en het bevordert de uitstroom uit de bijstand.”